

УДК 657.421

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗМІСТУ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА СУЧАСНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Доценко Н. С., старший викладач кафедри бухгалтерського обліку Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна

Анотація — Досліджені проблемні питання організації облікової політики на сучасних підприємствах. Розглянута нормативно-правова база, що регулює складання облікової політики. Визначені головні помилки та шляхи їх вирішення. Запропоновані практичні рекомендації щодо формування облікової політики на підприємстві.

Ключові слова — облік, облікова політика, методи, організація.

В сучасних умовах ринкової економіки підприємства спрямовані на правильну організацію бізнесу та складання фінансової звітності на рівні європейських стандартів. Однією з головних складових в бухгалтерському обліку – є облікова політика, саме вона визначає бухгалтерський облік на підприємстві.

Залежно від вибору методів оцінки облікової політики, зобов'язань, вона може вплинути на фінансовий результат діяльності підприємства. Прямим чином це стосується застосування різних методів амортизації основних засобів, оцінки виробничих запасів, застосування різних баз розподілу загально-виробничих витрат, методів калькулювання виробничої собівартості продукції. Від уміло сформованої облікової політики багато в чому залежать управління господарською діяльністю підприємства та стратегія його розвитку на тривалу перспективу. Вдало обрана облікова політика позитивно впливає на діяльність підприємства, його рентабельність. [1, с.19-22]

Однак на даний момент в сучасних підприємствах існує проблема у підході до формування облікової політика. Адже керівники підприємств не надають належної уваги цьому процесу. Особливо це стосується сільськогосподарських підприємств.

Дану проблему розглянули в своїх економічних дослідженнях такі вітчизняні вчені: П.С. Житного [2], В.Б. Клевець [3], М.С. Пушкаря [4] та М.Т. Щирби [5]. Проте прийняття Міністерством фінансів України Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства від 27 червня 2013 р. № 635 [6] внесло певні корективи у досліджуване питання, хоча і не вирішило остаточно усіх проблем, пов'язаних із формуванням облікової політики підприємства.

Метою даного наукового дослідження є визначення проблемних питань що до складання облікової політики на сучасних підприємствах, ознайомлення з думкою закордонних та вітчизняних наукових діячів, які згадували облікову політику у своїх роботах, а також визначення шляхів що до вирішення проблемного питання.

Об'єктом даного дослідження виступає облікова політика. Предметом є проблемні питання складання облікової політики на сучасних підприємствах.

Облікова політика – це комплекс методичних прийомів, способів і процедур організації та ведення бухгалтерського обліку, що обираються підприємством з числа загальноприйнятих або обираються самостійно, виходячи з особливостей його діяльності з метою забезпечення прав та інтересів власника [1].

З точки зору Житного П., облікова політика – це одночасно інструмент історичного та поточного обліку, попередньої оцінки господарських фактів, прогнозування, планування і внутрішньогосподарського контролю, а також інструмент перетворення інформації про господарські події в облікові показники згідно з потребами фінансової звітності та управління виробничою системою [2].

При формуванні облікової політики підприємство повинно дотримуватися таких вимог: облікова політика повинна діяти безперервно; активи та зобов'язання повинні існувати окремо для підприємства та окремо від засновників; факти господарської діяльності підприємства варто відносити до того звітного періоду, в якому вони мали місце, незалежно від часу оплати (допущення тимчасової визначеності факторів господарської діяльності). Облікову політику необхідно формувати шляхом вибору одного з альтернативних методів з декількох, які допускаються загальноновизнаними стандартами. Щодо якогось одного конкретного питання підприємство повинно використовувати, як правило, один вибраний спосіб ведення різних операцій в обліку, але в окремих випадках припустимо і доцільно паралельне застосування декількох способів, облікова політика підприємства, затверджується керівником і є одним з основних документів, який визначає правила ведення бухгалтерського обліку на підприємстві в рамках стандартів обліку, визначених нормативними актами законодавства з бухгалтерського обліку. [6]

Основними типовими помилками у наказах про облікову політику на вітчизняних підприємствах під час складання є: відсутність Наказу про облікову політику взагалі, об'єднання Положення про організацію бухгалтерського обліку та Наказу про облікову політику; відсутність затвердженого змісту облікової політики на законодавчому рівні; неповне розкриття облікової політики; не повне розкриття організаційних моментів на підприємстві; назавжди визначені методи нарахування амортизації; відсутність додатків до Наказу про облікову політику. [1]

Звичайно, багато в чому ці недоліки пов'язані з формальним ставленням до формування облікової політики на практиці та нерозумінням її впливу на прийняття рішень, зі складністю вибору найоптимальнішого варіанта обліку чи оцінки конкретного об'єкта.

Проте більшість проблем усе ж лежать у площині її нормативно-правового регулювання і пов'язані із недосконалістю чинного законодавства, неузгодженістю вимог окре-

мих нормативно-правових актів між собою та їх систематичними змінами.

Сучасний порядок формування облікової політики в Україні регулюється нормативно-правовими актами різного підпорядкування, основними з яких є Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, План рахунків бухгалтерського обліку та Інструкція про його застосування, Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку окремих об'єктів обліку.

Отже, усунути недоліки у формуванні облікової політики можна завдяки наступним діям: необхідно узгодити окремі вимоги нормативно-правових актів та документів між собою, розкрити сутність, особливостей застосування, переваги та недоліки окремих елементів облікової політики в нормативних документах, встановити врегульовані вимоги до змісту, порядку складання та затвердження Наказу про облікову політику підприємства на законодавчому рівні; розробити та затвердити типові форми Наказу про облікову політику із обґрунтуванням переліку статей, що мають розкриватися у ньому, встановити чіткі вимоги щодо строків і порядку внесення змін до Наказу про облікову політику.

У цьому контексті важливим є теоретичне обґрунтування та розроблення практичних рекомендацій з удосконалення Наказу про облікову політику підприємства. [7]

Таким чином питання облікової політики розглянуті в багатьох джерелах літератури. Але у зв'язку з тим що підприємства здебільш складають не повну облікову політику в Законі «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» повинні бути більш визначені вимоги щодо складання облікової політики, та більш детальніше обґрунтована методологічна та організаційна сутність облікової політики в положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку.

Основне призначення прийнятої облікової політики - відображення максимально повної інформації про бухгалтерський облік на підприємстві що допоможе здійснювати

правильні управлінські рішення, для подальшого розвитку підприємства та майбутніх економічних. Отже для того, щоб сучасні підприємства правильно склали облікову політику, необхідно сформувавши на законодавчому рівні обов'язкові вимоги щодо її складання.

Список використаної літератури

1. Житний П. Проблеми формування облікової політики та шляхи їх вирішення / П. Житний // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – №3. – С. 19-22.
2. Житний П.С. Облікова політика в умовах розвитку фінансово-промислових систем: методологія та організація: монографія / П.С. Житний. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2007. – 352 с.
3. Клевець В.Б. Облікова політика підприємств за стандартами: монографія / В.Б. Клевець. – Тернопіль: Економічна думка, 2007. – 313 с.
4. Пушкар М.С. Теорія і практика формування облікової політики: монографія / М.С. Пушкар, М.Т. Щирба. – Тернопіль : Карт-бланш, 2010. – 260 с.

5. Щирба М.Т. Облікова політика в системі управлінського обліку: монографія / М.Т. Щирба. – Тернопіль: ТНЕУ, 2011. – 338 с.

6. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: Наказ Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 р. № 635. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nau.kiev.ua>.

7. Карпушенко М.Ю. Організація обліку: [навч. посібник (для студентів економічних спеціальностей, які навчаються за спеціальністю «Облік і аудит»)] / М.Ю. Карпушенко. – Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – 241с.

Автор

Доценко Наталія Сергіївна, старший викладач кафедри бухгалтерського обліку ХНЕУ ім. С. Кузнеця (natasha.docenko@mail.ru)

Тези доповіді надійшли 02 лютого 2016 року.

Опубліковано в авторській редакції.